

som fortiden hvile i Udvalgenes Skjød i en mere eller mindre dyb og varig Slummer, findes ikke saa faa, man kunde have sølt sig opferdret til at udtale sig om, hvis der havde været nogen rimelig Udsigt til, at de kunde være blevne førte igjennem i denne Samling. Naar Udsigterne imidlertid ere saa, at man i den Henseende ikke kan nære flere Forventninger, er Fristelsen til at tage Ordet heller ikke meget stor. Naar det nu forelagte Forslag, som idag er til Forhandling, har fremkaldt fra forskjellige Sider en Række i det Hele velvillige Udtalelser, tror jeg, at man maaske deri kan være berettiget til at se et Varsel om, at det kunde komme til at indtage den, jeg vil ikke sige begunstigebe, men med dets Natur stemmende Stilling at blive behandlet som et af disse neutrale Smaaspørgsmaal, der alene have til Hensigt at sjerne en bestaaende Mangel og at raade Bod paa faktiske Ulemper. Forholdet er jo nemlig det, at det, der tilsigtes ved dette Forslag, er ikke at indføre en ny og ukjendt Institution her i Landet, heller ikke at indføre en Institution, som allerede ifølge Lovgivningen kan oprettes paa forskjellige Pladser, hvor der maatte vise sig Trang til den, og hvor den ikke hidtil har været; men Formaalet er simpelthen det, at udvide Institutionen, som for Liden findes i Kjøbenhavn, fordi de tilstedeværende Lokaler have vist sig ikke at være tilstrækkelige til den Trang, der er tilstede til Benyttelsen af en Institution som denne. Jeg skal derfor ogsaa bemærke, at jeg tror, at det ærede Medlem for Ribe Amis 2den Valgkreds (Sviid) noget maa have misforstaaet Forslagets Natur, idet det jo aldeles ikke gaar ud paa at give Hovedstaden nogen Begunstigelse, som ogsaa andre Havnepladser og Kjøbstæder kunne erholde. Drettelsen af Frilagerer kan nemlig fte i en hvilken som helst Kjøbstad, naar dertil maatte findes Anledning, men Grunden til, at Frilagerer kun findes i Kjøbenhavn og Helsingør, er ganske simpelthen den, at denne Institution overhovedet ikke har nogen som helst Betydning for andre Handelspladser end dem, der drive Mellemhandel med Udlandet, indføre Varer fra Udlandet for atter at udføre dem til Udlandet. Dette er i en væsentlig Grad Tilfældet i Kjøbenhavn og til dels ogsaa i Helsingør. Tilstanden er saaledes, at i det nu i Kjøbenhavn værende Frilager ere Lokalteterne i høj Grad begrændsede og overordentlig snævre, og de Handlende, som have kunnet opnaa at faae Plads, ere i Tal langt færre end de, der kunne ønske at faae det. Saa faare Toldvæsenet kan finde Leilighed til i de Bygninger, som findes paa dets Areal, at indrette nye Lokaler til Brug for dem, der søge Frilagerplads, ere de i et Øieblik reeve fort, og det maa siges, tror jeg, at ligesom det i det Hele taget maa paastjønnes, at Toldvæsenet gjennemgaaende viser sig overordentlig imødefommende overfor de Ønsker, som fremsættes fra Handelsstanden

Side, saaledes har det ogsaa i dette Tilfælde gjort, hvad der stod i dets Magt, for at benytte de meget indskrænkede Bygninger, som findes paa Toldboden, saavidt muligt saaledes, at Frilagerinstitutionen kan faae en saa stor Udvidelse, som Forholdene medføre og tillade. Imidlertid voger mere og mere Trangen til en udvidet Benyttelse af Frilagrene, og det er derfor ganske naturligt, ikke blot i de Handlendes Interesse, som søge saadanne Lokaler uden at kunne faae dem, men ogsaa i Toldvæsenets egen Interesse, idet det derved kan faae en forøget Indtægt, at der fter en Udvidelse. Det maa jo nemlig erindres, at det dreier sig ikke her om en Udgift i den Forstand, at det er en Pengesum, som gives ud for ikke at komme ind igjen; det er meget snarere Erhvervelsen af et Aktiv, som maaske ikke strax, men som, ialtsald estersom Udgiflingen tager til, utvivlsomt vil kunne naae til at give et endog saa meget smukt Udbytte for Staten, der her er Tale om. Det er en Selsølg, at man bør tage Hensyn til Befolkningen, og der er ogsaa Punkter i det foreliggende Forslag, som jeg anser for noget svage. Det er ganske vist ikke udtalt i Forslaget selv, men i alle Tilfælde i Motiverne, ligesom det ogsaa er stærkt fremhævet i Kommissionsbetænkningen, at den eneste Plads, man har tænkt paa at ville benytte til dette Formaal, er den, der tilhører det Classenske Fideikommiss, og som jo ikke er nogen stor Plads, ikke heller en videre billig, da den er bygget tilbøls med meget solide og kostbare Bygninger. Der er imidlertid andre Grunde i Nærheden, som jeg tror, at man paa Forhaand maa anse det for muligt at kunne fyldestgjøre de Krav, hvorom her er Tale, fuldt saa vel som det Classenske Fideikommiss' Bygninger. Der er f. Ex. Almindeligt Hospital, der ligger ved Siden af, det er en betydelig større Grund, end det Classenske Fideikommiss', og den meget solide Bygning vil, efter hvad der er mig meddelt, muligvis efter nogen Omdannelse, kunne benyttes i den Stikelse, den har; altsaa vilde sandsynligvis Erhvervelsen af denne Grund blive billigere og fordelagtigere end Erhvervelsen af det Classenske Fideikommiss' Grund. Der er en tredje Udvei, naar man vil holde sig til Arealer, der ligge umiddelbart op til Toldboden, det er at tage de Strækninger umiddelbart langs Havnen, der tilhøre Havnevæsenet, et Par private Pakhuse og nogle ubebyggede Arealer, som ogsaa kunne anvendes. Det forekommer mig altsaa at være det, som det Udvalg, der maatte blive nedsat, maatte have sin Opmærksomhed særlig henvendt paa, om netop Erhvervelsen af det Areal, hvorom her er Tale, vilde være det heldigste og formaalstjenligste. Derimod maa jeg sige, at der kan neppe være Tvivl om, at hvis Udvidelsen af Frilagrene skal have den Betydning, der er tilfænt dem, er det nødvendigt, at de maa lægges saa langt ind i Byens Centrum som muligt. Hvis der f. Ex. paa Sammel Holm fandtes et ube-